מר:

מסורת הש"ם

ל) [עיין תוס' ברכות כ. ד"ה תליסר], ב) נדה כ: ע"ו ז. ע"ם ברכות סג: [מוספתא עדיות פ"א ה"ג], ג) לעיל לו:, ד) [מגילה כת.], דיבמות ומוספתא (5 ס) [מוספתה דיכנהת סופ״ד], ו) [אבות דר״נ פ״ב ה״ב], ו) [ג״ל בשומא], ת) [2"ל דרבא וכ"א ברי"ף וברא"ש], ע) [ברכות ח. אבות פ"ד מ"א], י) [מגילה כת.], כ) [ליתה שם אלה מד.], () בס"ח: גמרא, מ) בס"א: תלמוד, נ) וברש"י שלפנינו שם אינו כן אלא שמפרש כמו שמפרשים תוס' נסמוך נדינור זה אגמריה סמך ולכך האמין לדבריה], **ס**) [ועיין היטב חוס' נדה כ: ד"ה אנמריה וחוח' נו"ז ו. ד"ה הנשאלן, ע) בס"א: וגם אין, ע) [ועיין חוס' בכורות כח: ד"ה דן], ל) [כדאיתא בב"מ כג:],

תורה אור השלם וָאמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי אֱלֹהִים הַנַּה נַפְשִׁי לֹא מטמאה ונבלה וטרפה

לא אכלתי מנעורי ועד עַתָּה וְלֹא בָא בְּפִי בְּשַׂר פָגוּל: יחזקאל דיד פָּגוּל: 2. עכר ביתו בוצע בצע משלי טו כז

3. יְגִיעַ כַּפֶּיך כִּי תֹאבֵל אַשְׁרֶיךְ וְטוֹב לְךְ: תהלים קכח ב

הגהות הב"ח

(h) תום' ד"ה היכי וכו' דמעיקרא טמויי טמי לה:

הגהות מהר"ב רנשבורג

רש"י ד"ה רוב עוביה [א וכו" ומהני עובי התנוך לאשלומי לרובא אע"פ למטטוני לוכני .... שבמיעוט וכוי כל"ל. וכן למדתי מלשון הרב"י רס"י ל"ד ומלשון הדרישה שם ק"ק נ":

→®(~~<~~ מוסף רש"י

הנה נפשי לא מטומאה. יחוקאל קאמר הנה ליה להקב"ה, לפי שהיה אומר לו קח לך חטים ושטרים וגו' ועוגת שטרים מאכלנה והיא בגלני צואת האדת תעוגינה לעיניהס (לעיל לז:). לידי טומאה. קרי (שם). בשר כום כום. שחונו שחונו שלא תמות לפי שנ היא, דנבלה ממש ליכא למימר דא"ב מאי רבוסיה שנולד בה ספק והולרך לשאול לחכם להתירו (שם). הזרוע והלחיים והקבה, ואע"פ שהוא היה .(DW) הזה. שלא תלטרר לבריות. דמתוך שהוא נהנה מיגיעו לא בא לידי גזל ונוחל שני

רוב עוביה. יש אומרים רוב עובי הדופן אע"פ שלא הגיע לחלל ושיבוש הוא דאם כן חמור הקנה מן הוושט דאילו וושט ניקב עור החיצון בלא עור הפנימי כשר עד שינקב לחלל. אורוב עוביה כלומר כי משערינן רובה ברוב עוביה משערינן ועובי הקנה היינו מן העור

ולצואר דאילו מן הראש ולחוה הוי אורך ולרוחב הלואר הוי רוחב הקנה ולעובי הלואר קרי נמי עובי הקנה בשיעור זה נמדל עובי התנוך וקודם שיגיע לחלי חלל הוי רוב עוביה עם הדפנות והחלל מפני שדופן הקנה עב מלמעלה ולנד הצואר אינו אלא קרום דק וסתמא כשנפסק הקנה מלמעלה למטה הוא נפסק ומהני עובי התנוך לאשלומי לרובא אן ובמיעוט התחתון הוי חלי החלל או רובו: רוב חללה. אינה טרפה עד שיפסק רוב החלל ועובי התנוך אינו משלים לרוב: ואמרי לה ברוב חללה. אליבא דרב פליגי אמוראי: שדרה. רב לקמיה דרבה: בתליסר חיסתרי פשיטי. איסתרי סלעי מדינה שהם פשוטים וקלים. איסתרי סתם היינו סלעין לורי שהסלע ארבע דינרים ואיסתרי פשיטי הוא סלע מדינה שמינית שבסלע לורי דהיינו חלי דינר כדאמרינן שבהחובל את חבירו (ב"ק ל:) איסתרא פלגא דוחא וקרי ליה התם סלע מדינה: לא ממיסר אסר. דהכי הוה בעי למיבדקיה ברוב עוביה ולא שבקוה תלמידים ושדרוה לקמיה דרבה: דמליא בסברא. דהתם איכא לספוקי דלמא לא הוי סברא מעליא והכא רבה אגמריה סמיך דהכי גמיר מרביה דפסוקת הגרגרת ברוב חללה. מלתא דתליא בסברא כגון מקיפין בריאה [נ.] דאיכא למימר דלמא לא מידמו חזותא שפיר וכגון דמיא לבשרא ודמיא לכבדא ודמיה לביעתה ודמיה למוריקה דאיכא מינייהו כשרות ואיכא מינייהו טרפות [מו:] ופעמים שאדם טועה במראותיהן: משום השדא. דלא לימרו משום דשריא ניהליה מחיל גביה ונראה כנוטל שכר על הוראתו: דן אם הדין. על שדה או על טלית בין זה לוה: וכן עדים שהעידו. על שדה או על טלית שהן של פלוני: כולן רשאים ליקה. האותו חפץ: הרחק מן הכיעור. שלא יאתרו בשביל כך זיכהו לזה שיתננה לו בזול: שרי בוכרת. כשהיה כהן מביח לפניו בכור לראות מומו והיה מתירו לא היה לוקח ממנו מבשר אותו בכור. בכור נוהג בזמן הזה וכשהוא תם אינו ראוי לכלום דשוחט קדשים בחוץ: רב חסדא כהן הוה כדאמרינן כ) בגיטין בהניזקין (דף מ) שמונים זוגים אחים כהנים נשואין שמונים

זוגות אחיות כהנות: בכור נמכר באומד ולא במשקל כדאמרינן בבכורות (דף לא.) כל פסולי המוקדשין נשחטין ונמכרין באיטליז ונמכרין בליטרא חוץ מן הבכור והמעשר: מתקלא מוכח. שהכל רואין שהוא שוקל ליטרא בדינר כמותו לחחרים ונותן המעוח מיד: מחי חיכח. במה יכולין לחשדני: משום אומלא מעלייםא. ששוקלין לי הליטרא ממיטב הבשר: כל יומא נמי. חולקין לי כבוד ומוכרין לי מן המיטב: זה הרואה טרפה לעלמו. כשנולד ספק טרפות בבהמתו

ונראה בו טעם לאיסור וטעם להיתר ואינו חס עליה ואוסרה: **הרואה טרפה לעלמו**. ודאי שונא מתנות אחרים הוא שאף על שלו אינו חומד להכריע להיתר: **ושמש סלמידי חכמים**. גמר⁶ לתרך טעמי המשנה ומשניות הסוחרות זו את זו והיינו גמראש: יגיע כפיך כי סאכל. דכיון דעל שלו אינו חומד כל שכן שאינו חומד בשל אחרים לגנוב ולגזול: מומני ליה. לאכול אללם:

היבי עביד הכי והא תניא חכם שמימא כו'. וא"ת דלקמן (דף מע.) גבי ההוא מחטא דאישתכח בסמפונא דכבדא הונא מר בריה דרב אידי טריף רב אדא בר מניומי מכשיר וי"ל דהתם אגמריה סמיך כדאמרינן בסוף פ"ב דנדה (דף כ:) גבי ילתא דאייתית דמא לקמיה

רוב עוביה ואמרי לה ירוב חללה ההיא פסוקת הגרגרת דאתאי לקמיה דרב יתיב וקא בדיק לה ברוב עוביה אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב לימדתנו רבינו ברוב חללה שדריה לקמיה דרבה בר בר חנה בדקה ברוב חללה ואכשרה וזבן מינה שבתליםר איםתירי פשיטי בישרא והיכי שבתי עביד הכי יוהתניא חכם שמימא אין חבירו רשאי למהר יאסר אין חבירו רשאי להתיר שאני הכא דרב לא אםר מיםר וכיון דאורי בה חכם היכי אכל מינה והא כתיב ואומר (אהָה) ה' אלהים הנה נפשי לא מטומאה ונבלה ומרפה לא אכלתי מנעורי ועד עתה ולא בא בפי בשר פגול יחנה נפשי לא מטומאה שלא הרהרתי ביום לבא לידי טומאה בלילה ונבלה וטרפה לא אכלתי שלא אכלתי בשר כום כום מעולם ולא בא בפי בשר פגול שלא אכלתי מבהמה ישהורה בה חכם משום ר' נתן אמרו ישלא אכלתי מבהמה שלא הורמו מתנותיה הני מילי מילתא ידתליא בסברא רבה בר בר חנה אגמריה סמך ותיפוק ליה משום חשרא דתניא ∘דן את הדין זיכה וחייב טימא וטיהר אסר והתיר וכן העדים שהעידו כולן רשאין ליקח אבל יאמרו חכמים הרחק מן הכיעור ומן הדומה לו ה"מ מידי דמזבין "משומא הכא מתקלא מוכח כי הא ∞דרבה שרא מרפתא וזבן מינה בישרא אמרה ליה בת רב חסרא אבא שרי בוכרא ולא זבן מיניה בישרא אמר לה ה"מ בוכרא דאשומא מזדבן הכא מתקלא מוכח מאי איכא משום אומצא מעלייתא כל יומא אומצא מעלייתא זבנו לי אמר רב חםדא איזהו תלמיד חכם זה הרואה מרפה לעצמו ואמר רב חסדא איזהו בשונא מתנות יחיה זה הרואה מרפה לעצמו דרש מר זומרא משמיה דרב חסדא כל מי שקורא ושונה ורואה מרפה לעצמו ושימש תלמידי חכמים עליו הכתוב אומר ניגיע כפיך כי תאכל אשריך וְמוב לך רב זביד אמר זוכה ונוחל שני עולמות העולם הזה והעולם הבא שאשריך בעולם הזה ומוב לך לעולם הבא יר' אלעזר כי הוו משדרי ליה מבי נשיאה מידי לא שקיל וכי הוו מזמני ליה לא אזיל אמר לא קא בעי מר דאיחי דכתיב ושונא מתנות יחיה רבי זירא יכי משדרי דן את הדין מייתי בפ״ק דסנהדרין (דף ו.) דשנים שדנו דיניהם דין ולאו ליה לא שקיל כי הוו מזמנין ליה אזיל אמר אתייקורי

דוקא ב׳ אלא ה״ה אחד ואין לומר דדיין לא חשיד דהא אמרינן בפ"ב דיבמות (דף כה:) החכם שאסר את האשה בנדר דלא ישאנה ושמא חיישינן התם טפי שמא עיניו נתן בה ועוד יש לומר דההיא דבכורות מוכחא טפי דביחיד איירי דקתני רישא מי שאינו מומחה וראה את הבכור כו' בפרק עד כמה (בכורות דף כח:) ולהכי דייק מינה בסנהדרין 🕫: ארוהן תלמיד חכם. דמהדרי ליה אבידתו בטביעת עין לי זה הרואה טרפה לעלמו: מלטרפין

דרבה בר בר חנה ונותי לה וחייחים קמיה דרב ילחק בר' יהודה ודכי לה ופריך עליה מחכם שטימא כו' ומשני דמעיקרא (ה) טמי טמוי לה כיון דאמרה כל יומא הוה דכי לי רבה בב״ח כה"ג וההוא יומא פו חש בעיניה הוה דכי לה ובעי התם כזה התיר לי פלוני חכם מהו פירוש נאמנת או אינה נאמנת ובעי למיפשט מעובדא דילתא דנאמנת ומשני רב ילחק בר' יהודה אגמריה סמך ח יופירש שם בקונטר׳ דהדר ביה מאידך שנויא דשני מעיקרא טמויי טמי לה דכיון דאגמריה סמך רשאי להתיר מה שאסר חבירו ז וכי אמר דאין חבירו רשאי להתיר היינו מסברא ולפירושו בשמעתין נמי למאי דמסיק דאגמריה סמך לא לריך למאי דמשני רב לא אסר ולא מידי אלא דהאמת מתרץ ולכאורה היה נראה פשט ההלכה יז דנדה אגמריה סמך ולכן האמין לדבריה ולעיל לריכין לשנוייא המא דמעיקרא טמויי טמי לה וההיא עובדה דלקמן (דף מט.) דמחט שנמנאת בסמפונא דכבדא שמא היו שניהם בבית המדרש ונשאלה השאלה לפניהם לשניהם אי נמי לא ידע שאסר חבירוס: ובן העדים שהעידו בולם רשאין ליקח בו'. דשנים בולם רשאין אינם חשודים כדאמרינן בפ״ב דיבמות (דף כה:) ומ"מ לבעל נפש טוב להרחיק מו ואם תאמר ועדים היאך רשאין ליקח יו כו׳ בשלמא חתומים על גט אשה או על שטר מקח לא חשו חכמים ייו למעשה דמעשה לא עבדי אבל דבורא אמרי כדאמרינן בפרק התקבל (גיטין דף סו.) אמר לעדים אמרו לסופר לכתוב ולעדים ויחתמו לה תעשה בישראל כוחת דחיישינו שמא תשכיר עדים וכו מיאנה או שחללה בפניו היאך ישאנה הא לא עבדי התם מעשה ויש לומר דכל דבר שנגמר על פיהם חשיב מעשה אבל התם שאינו אלא דבור בעלמה שהומר יש מן הבעל אל הסופר לכתוב ולעדים לחתום ואפשר שהם לא יעשו ולא תתגרש וגם אם אין ש גומרין הדבר אינם חוששין ואם תאמר דן את הדין דהכא היאך רשאי ליקח והלא יחיד הוה מדקתני דן דמכח מתני' דבכורות (דף כח:) דתנן

בב א מיי׳ פ״ג מהל׳ עשין סג טוש"ע יו"ד סי לד סעי א:

נש"ע יו"ד סי' רמב סעי' לא בהג"ה]: ג [ש"ע יו"ד סוף סימן קטו בהג"ה]: :ן [ש"ע שסן

י נש עשטן. בגג ה מיי' פי"ב מהל' זכייה הל' יז סמג

עשין פב טוש"ע חו"מ סי

רמט סעי׳ ה:

שימה מקובצת

עד שינקב לחלל ורוב **(ל** עריה כלומר: 13 כדאמרי׳ בהחובל אסתירא פלגא דווזא: ג] לא אסרה דכי הוה בעי: 71 כולז רשאיז וההוא יומא הוה חש -רטיויה הדר דרי לה: . מאידך. נ״ב לא מצאתי כי אם כמו שכתבו התוספות למטה: 1] רשאי להתיר מה שאסר חברו כיון שכך קבל וכי אמרי׳: **ק**] היה נראה פשט ההלכה דההיא - דנדה דאגמריה סמך: טוב ימ"מ לבעל נפש טוב בן וכו להילי נכט טוב להרחיק מן הכיעור וא״ת: 1] ליקח בשלמא חתומים: י**הֿ]** תיבת למעשה נמחק: :אל הסופר

רבינו גרשום

רוב עוביה רוב הקיפה רוב חללה שנפסקה ברוב חציה: בדקה ברוב חללה ואכשרה כלומר שלא נפסק רוב חללה: בתליסר אימחירא רישרא אימחרא ביה חכם היכי אכיל מינה: כוס כוס שהיתה מסוכנת מתה: שהורה בה חכם שצריך להורות בה חכם. שצריך להורות בה חכם. שלא הורמו מתנוחיה שלא הורמו מתנותיה הזרוע והלחיים והקיבה. יכה וחייב כלומר זיכה לאחד וחייב לאחד טימא לאחד וחייב לאחד טימא וטיהר טימא לאחד וטיהר לאחד אסר לאחד והתיר על דבר אחד כלומר העידו שמותר שפלוני מלתא דבשומא מזדבן ודאי לא יקח משום חשדא דבני אדם שיאמרו בשכר שהתיר נותן לו יותר מאחרים הכא מתקלא מוכח שאינו נותן לו יותר משקל מאחרים. א״ל בת רב חסדא כלומר בת דב חסוא כלומו אשתו היתה הני מילי בוכרא דבשומא מיזדבן . רו' דהי"ל רל חמולי ונשקלין בליטרא לפי שהנאתן להקדש ואם ימכרו ביותר יהא להקדש אבל בכור דמתנה לכהן אבי בכון יכוננון יכון והנאתו לכהן אין דין שיתבזה הקדש בשביל . הנאתו של כהן אלא נמכר . בתוך הבית ונמכר בשומא. כלומר שחושדין אותו בני אדם אע"ג שאינו נותן לו אלא מתקלא כמו שנותן לאחרים יתן לו בשר . טוב יותר ממה שנותן טוב יוונו ממה שנוזגן לאחרים כל יומא נמי אומצא שמינה כו'. כלומר כל הימים אם אני משגר שלוחי לשוק נותן לי בשר